

โดย ดร.ปิญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์

อนุกรรมการในคณะกรรมการการศึกษาและติดตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี

ESG

กับทิศทางการปรับตัวของ นักบัญชีสากลและนักบัญชีไทย

ตอนที่ 2

สวัสดีครับ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ในกระแสความ “ฮิต” ปัจจุบัน ทั้งเรื่อง ‘การลงทุนอัตราแลกเปลี่ยน’ ‘BA2.75’ ‘Cryptocurrency’ มีอีกเรื่องที่จะเล่าต่อจาก EP แรก คือ ESG อันประกอบไปด้วย สิ่งแวดล้อม (Environmental) สังคม (Social) และการกำกับดูแล (Governance) เกี่ยวกับร่าง IFRS S1 Sustainability Disclosure กับ IFRS S2 Climate Related Disclosure ว่าเนื้อหาหลักเป็นอย่างไร ขณะนี้ ISSB (International Sustainability Standards Board) ปิดรับความเห็นแล้วกำลัง ตกลงและพิจารณาการปรับปรุงร่างเอกสารทั้ง 2 ฉบับ ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอ 1) ความคืบหน้าของการบัญชีสากล เช่น ESG ในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ Sustainability กับตลาดทุนไทย และ 2) วิธีการของกลุ่ม WBCSD (World Business Council for Sustainable Development) ซึ่งเป็น Thought Leader ที่เป็นมุมมองเกี่ยวกับคำถาม Wh และขั้นตอนทั้ง 3 ในการทำ ESG

การรายงานเพื่อความยั่งยืนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ¹

 ตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ 66 แห่ง นอกจากประเทศไทย ใช้เครื่องมือต่อไปนี้ (เรียงลำดับจากมากไปน้อย) เป็นแนวทางให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตามข้อกำหนดการรายงาน ESG GRI (Global Reporting Initiatives) 96% SASB (Sustainability Accounting Standards Board) 79% IIRC (International Integrated Reporting Council) 76% CDP (Carbon Disclosure Project) 70% TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) 63% CDSB (Climate Disclosure Standards Board) 36% ในบรรดาตลาดหลักทรัพย์ (เรียงชื่อตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ) ที่กำหนดให้เปิดเผยรายงาน ESG เช่น ตลาดฮ่องกง และตลาดหลักทรัพย์จีน เป็นตลาดหลักทรัพย์ที่เริ่มในลำดับแรก ๆ และตลาดหลักทรัพย์อื่นส่วนใหญ่รวมถึงไทย (ปี 2012) ตลาดหลักทรัพย์ที่เริ่มต้นภายใน 10 ปีนี้ เช่น เยอรมนี โดยเฉพาะในปี 2015 ที่มีความตกลง ปารีส ทั้งออสเตรเลีย อียิปต์ เวียดนาม อินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย สวีเดน อินเดีย (ตลาดหลักทรัพย์บอมเบย์) ฟิลิปปินส์ กรณีตลาดหลักทรัพย์ในสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา

¹ <https://sseinitiative.org/esg-guidance-database/>

New York Stock Exchange และหลายแห่งให้ปรับปรุงเนื้อหาการรายงานในช่วงปี 2022 ตลาดหลักทรัพย์แต่ละแห่งบูรณาการและเรียกคู่มือหรือแนวปฏิบัติด้วยชื่อต่างกันเพราะกำหนดจากหลักการที่ต่างกัน จึงเป็นเหตุให้มีข้อเสนอให้ ISSB กำหนดหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการรายงานความยั่งยืนและการรายงานสภาพภูมิอากาศขึ้น แต่แนวทางระยะหลัง จะเรียกคำแนะนำการรายงาน ESG โดยเน้นเป้าหมายการควบคุมอุณหภูมิไม่ให้เพิ่มเกิน 1.5 องศาเซลเซียส ซึ่งเห็นได้ว่าแนวโน้มในร่าง IFRS S1 และ IFRS S2 จะนำแนวคิดตามเครื่องมือการรายงานเพื่อความยั่งยืนข้างต้นมาบูรณาการตามคำแนะนำของหน่วยงานชั้นนำข้างต้น ประเด็นนี้อาจเป็นข้อคิดสำหรับกิจการที่ต้องหรือกำลังสนใจเปิดเผยข้อมูล ESG ควรพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลที่เหมาะสม

One Report เป็นแนวทางของบริษัทจดทะเบียนไทยกำหนดให้เปิดเผยข้อมูล² นำหลักการพื้นฐานของการรายงานความยั่งยืน มาปรับเปลี่ยนจากการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ Corporate Social Responsibility มากำหนด 2 เรื่องสำคัญในขณะนี้ คือ การจัดการความยั่งยืนในมิติสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยบริษัทที่จะเสนอขายหลักทรัพย์ต่อสาธารณชนครั้งแรก ต้องมีการจัดทำและตรวจทานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วย และการจัดการความยั่งยืนในมิติสังคม ซึ่งต้องมีการจัดทำข้อมูลสิทธิมนุษยชน การใช้แรงงานเด็ก การใช้แรงงานต่างชาติที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งเคยเป็นปัญหาในอดีตของไทย เพื่อให้ต่างชาติที่รณรงค์เรื่องนี้ ไม่ห้ามซื้อสินค้าของบริษัทไทย

แนวทางการจัดทำรายงาน ESG โดย World Business Council for Sustainable Development (WBCSD)

กลุ่มบริษัทชั้นนำ 200 บริษัท เสนอแนวทางการทำรายงาน ESG ที่น่าสนใจ ด้วยแนวคิดคำถาม 6 เรื่อง Wh พร้อมแนวคำตอบ และกระบวนการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

01 Why? ทำไมต้องรายงานข้อมูล ESG

ตอบ เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์การรายงาน ช่วยในการประเมินมูลค่าธุรกิจ และตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ที่สนใจ โดยสื่อสารอย่างชัดเจน

02 Who? ใครควรได้รับข้อมูล ESG

ตอบ ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายใน เช่น พนักงานและภายนอก เช่น รัฐบาล และสังคม รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเชื่อมโยงกับกิจการ เช่น ผู้ลงทุน

03 Where? ข้อมูล ESG ควรรายงานที่ใด

ตอบ รายงานแบบบูรณาการ และรายงานความยั่งยืนประจำปี การเผยแพร่สื่อ การเผยแพร่เว็บไซต์ Data portals เป็นต้น

04 What? ข้อพิจารณาประเภทของข้อมูล ESG ที่ควรรายงาน

ตอบ ประเภทของเนื้อหา ประเด็นเกี่ยวกับ ESG ที่ควรพิจารณา ความสอดคล้องกับโมเดลธุรกิจ ประเภทของข้อมูล ประเภทของค่าบ่งชี้

² <https://www.sec.or.th/TH/Documents/Seminars/OneReport-seminar-2563oct.pdf>

05 How? ข้อมูล ESG ควรจัดทำและนำเสนอ อย่างไร

ตอบ ประเด็นนี้ควรคำนึงถึงกรอบแนวคิด มาตรฐาน กระบวนวิธีการ การควบคุมความถูกต้อง ขอบเขตและกิจการที่ควรอยู่ในขอบเขต โดยคำนึงถึงปัจจัยความไม่แน่นอน ข้อจำกัดและข้อสมมติที่เกี่ยวข้อง

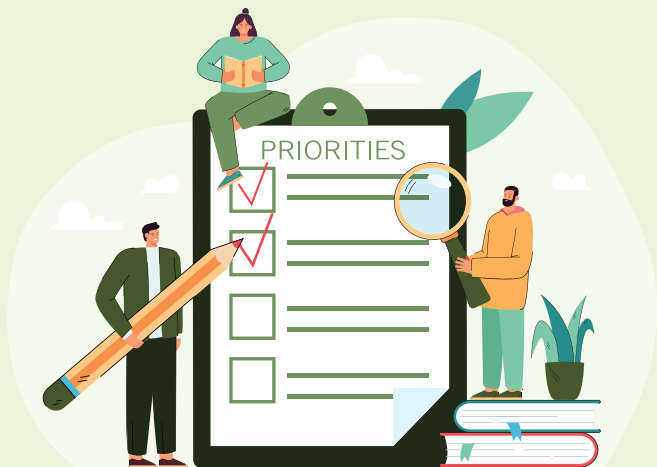
06 How much? ปริมาณข้อมูล ESG ที่ควรรายงาน

ตอบ ข้อมูลควรรายงานให้ครบถ้วนตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกี่ยวกับ ESG ที่มีสาระสำคัญ โดยรายงานในลักษณะที่ระบุเจาะจง ไม่เวียนแบบมา โดยไม่ตรงกับกลยุทธ์ของธุรกิจ เนื้อหากระชับ และนำเสนออย่างเป็นกลาง

คำแนะนำการรายงานข้อมูล ESG โดย WBCSD มีกระบวนการ 3 ขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับคำถามข้างต้น 6 คำถาม

01 **ขั้นประเมิน** ข้อมูล ESG ควรตรงกับวัตถุประสงค์การรายงาน สอดคล้องกับมูลค่าธุรกิจ ตรงตามที่มีผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับสารเห็นคุณค่า ข้อมูลต้องสื่อสารได้ชัดเจนและเป็นประโยชน์

02 **ขั้นการตัดสินใจดำเนินการ** ควรทราบข้อสมมติและข้อจำกัดในการจัดทำข้อมูล เช่น เรื่องที่เป็นความลับ ปัญหาการประมาณและการปันส่วน ในการจัดทำข้อมูลควรได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอก

03 **ขั้นการจัดทำเอกสาร** ให้ประเมินแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ ระดับความเชื่อถือได้ การจัดทำเอกสารต้องคำนึงถึง ข้อมูลที่ท้าทายได้ความไม่แน่นอนและสภาพแวดล้อม รวมถึงกลยุทธ์ที่เปลี่ยนแปลง ความท้าทายและอุปสรรคต่อการใช้ดุลพินิจ ขอบเขตของการรายงานที่ได้รับการประเมิน การควบคุมภายใน ในกระบวนการจัดทำข้อมูล ปัจจัยสำคัญที่อาจเปลี่ยนแปลงทำให้เปลี่ยนเนื้อหาและการนำเสนอรายงาน ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่มีและกระบวนการทำเอกสารควรมีผู้มีอำนาจตัดสินใจและระบบการอนุมัติการเปิดเผยข้อมูล

นักบัญชีจะเห็นได้ชัดว่าการทำข้อมูล ESG ซึ่งสำคัญกับสภาพแวดล้อม ต้องมีการกำหนดแผนงานให้สัมพันธ์กับกลยุทธ์และการดำเนินงาน มีการกำกับดูแลโดยบุคคลและกระบวนการ

ที่เหมาะสม มีการจัดการความเสี่ยง ลดความไม่แน่นอนของข้อมูลที่รายงาน รวมถึงกำหนดเป้าหมายและตัววัดให้ชัดเจนให้สอดคล้องกับแนวทางของร่าง IFRS S1 และ S2 ที่ ISSB กำลังพิจารณาต่อไป ESG เป็นเรื่องที่จะต้องทำอย่างยั่งยืน ใน EP แรก และ EP นี้เป็นแนวทางสำหรับบริษัทขนาดใหญ่ ข้อกังวลที่เริ่มคุกคามกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งการแข่งขัน การตลาด การผลิต รวมถึงการจัดการการเงิน จะได้รวบรวมแนวคิดและหลักการที่สำคัญมานำเสนอใน EP ถัดไป ขอบพระคุณและสวัสดิ์ครับ

เผยแพร่ ณ วันที่ 4 ตุลาคม 2565